

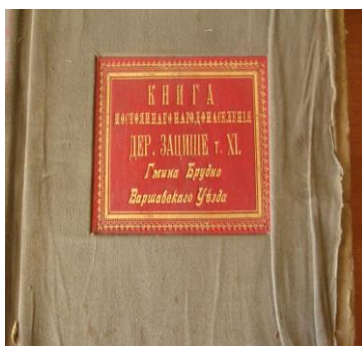
13 grudnia 2016 – Genealogia w Ursynotece temat: Inne źródła archiwalne do badań genealogicznych (akta sądowe, rejestry poborowe, księgi ludności stałej, księgi meldunkowe).

W poszukiwaniach genealogicznych z dużą dozą prawdopodobieństwa dotrzemy także do innych źródeł archiwalnych, którymi będą akta sądowe, rejestry poborowe, księgi ludności stałej czy księgi meldunkowe.

Akta sądowe, akta sprawy, są to dokumenty gromadzone podczas trwania postępowania przed określonym organem, np. administracyjnym, przygotowania karnego, sądowo karnego, cywilnego itd. Do badań rodzin szlacheckich należy wykorzystać księgi ziemskie i grodzkie. Prowadzono je w języku łacińskim, a w języku polskim spisywano jedynie zeznania stron a także materiały potrzebne do wpisu do ksiąg wieczystych.

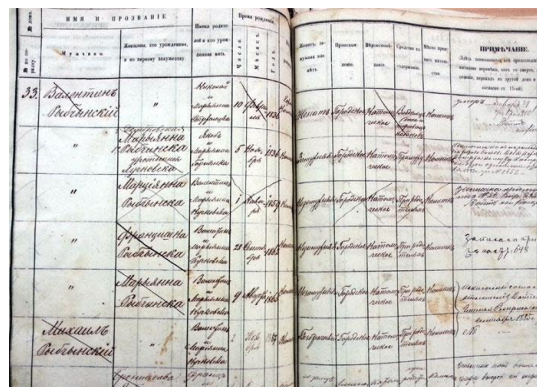
W Koronie jako urzędowy język polski wprowadzono do ksiąg grodzkich i ziemskich dopiero za czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego. XIX i XX wieczne akta sądowe zawierają przede wszystkim informacje o stronach procesów, zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych np. dziedziczenie, zmiana imion czy nazwisk. Również można tam znaleźć dane o świadkach, wyrokach i okolicznościach towarzyszących postępowaniu.

Księga ludności stałej Zacisze 1905-1914

Pomocne w poszukiwaniach genealogicznych są wszelkiego rodzaju spisy ludności. Mowa tu o spisach dotyczących konkretnego terytorium jak i o spisach obejmujących grupy ludności, które zostały przeprowadzone w określonym celu przez urzędy państwowe, organizacje i instytucje wyznaniowe. W Polsce pierwszy spis ludności jest datowany na 1791rok. Dopiero w XIX wieku upowszechniło się robienie spisów ludności zamieszkałej na danym terenie. W latach 1808 i 1810 odbyły się spisy powszechne w księstwie Warszawskim, w roku 1897 w Cesarstwie Rosyjskim. W Cesarstwie Rosyjskim od 1897 roku zaczęto systematycznie tworzyć tzw. księgi ludności stałej i niestałej. Prowadzono je w kolejności numerów domów, na każdej karcie zapisywano dane o jednej rodzinie, gdzie podawano dane o każdej osobie

(urodziny, śluby, imiona rodziców, miejsca zamieszkania etc.) Od 1861 urzędy gminne zostały zobowiązane do prowadzenia spisów ludności stałej w 2 egzemplarzach – jeden dla urzędu gminy drugi dla naczelnika powiatu. Natomiast księgi ludności niestałej sporządzane były tylko w jednym egzemplarzu i przechowywane były tylko w urzędzie gminy. Pierwszy spis powszechny w niepodległej Polsce odbył się w 1921 roku. Księgi te są pozostałością francuskich regulacji prawnych z czasów Księstwa Warszawskiego, a później zostały zaadoptowane także na terenach zaboru rosyjskiego i funkcjonowały w tej formie do 1931r.

Księga ludności stałej Kamienska pod Radomskiem z lat 80tych XIX w.

Od czasów I Rzeczypospolitej przy okazji poboru podatków tworzono pełne wykazy mieszkańców według ich miejsca zamieszkania. Często podawano stan majątkowy i rodzinny.

Spisy, które były tworzone ograniczały się do określonej grupy społecznej, zawodowej, narodowościowej, wyznaniowej, np. uczniów, poborowych, powstańców. Pomocna dla potrzeb poszukiwań członków rodzin w czasie II wojny jak i po jej zakończeniu jest zachowana ewidencja prowadzona przez Państwowy Urząd Repatriacyjny (PUR) a także Polski Czerwony Krzyż (PCK).

Informacji o spisach przechowywanych w archiwach państwowych można szukać w bazie danych ELA (Ewidencja Ludności w Archiwaliach).